

MUZEJ OTOKA BRAČA U ŠKRIPU

IZVJEŠĆE O RADU U 2013. GODINI

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.1. Darovanje

Dana 31. srpnja 2013. umirovljeni klesar Ivan - Jani Kralj iz Splitske (Riva 5) darovao je Muzeju otoka Brača (ur. br. 322-2013) sljedeće predmete:

1. klesarsku blanju – „šplanju“ (510 : ŠKR 2140), 13,5 x 27 x 7,5 cm
2. kovačka kliješta (510 : ŠKR 2141), 55 x 6 x 9 cm
3. kovačka kliješta (510 : ŠKR 2142), 35 x 4,2 x 4,5 cm
4. klesarski čekić – „piket“ bez drška (510 : ŠKR 2143), 4,5 x 37 x 5 cm
5. klesarski čekić – „špuntarjolu“ bez drška (510 : ŠKR 2144), 3,5 x 22 x 9 cm

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

- Prostorije muzeja se često provjetravaju, vitrine i podovi se redovito peru, a izložci čiste.
- U prvoj fazi radova na sanaciji krova i dijela potkrovlja zgrade Muzeja otoka Brača u Škripu se obnavlja ured kustosa i muzejski depo. Radovi dovršeni u prvom tromjesečju 2013. su, među ostalim, uključivali demontažu oštećenih i preslagivanje odgovarajućih kamenih pokrovnih ploča, uz rubove i žljebove te čišćenje upotrebljivih ploča radi ponovne upotrebe; demontažu drvene obloge kosog stropa i podkonstrukcije sve do drvenih greda krovišta; postavljanje pokrova od sačuvanih

starih i novonabavljenih kamenih ploča izravno na drvenu konstrukciju na tradicionalni način sa dvostrukim preklopom; rebukanje i fugiranje oštećenih spojnica kamenih ploča; premazivanje krova vapnenim mlijekom; izradu hidroizolacije i završnog sloja žbuke te postavljanje termoizolacije; oblaganje drvene pregrade između uredske sobe i depoa gipskartonskim pločama; ličenje unutrašnjih zidova; izradu drvenih stepenica za ulaz u depo; izradu polica za depo; rekonstrukciju elektroinstalacija u dijelu potkrovlja (budući ured), sve prema uputama konzervatora. Izrađen je troškovnik za nastavak radova na sanaciji krovišta zgrade te su po osnovi sredstava dobivenih na natječaju Ministarstva kulture ugovoreni radovi za drugu fazu uređenja oštećenog krovišta na području iznad tzv. velike dvorane.

2.4. Ostalo

U svibnju 2013. godine Muzej otoka Brača su posjetile djelatnice Odjela za tekstil Hrvatskog restauratorskog zavoda radi izrade fotografske dokumentacije i procjene stanja odjevnih predmeta Etnografske zbirke koji se planiraju restaurirati u skorije vrijeme.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

- U 2013. godini inventarizirano je dodatnih 10 predmeta *Etnografske zbirke* u računalnom programu M++.
- Poseban dio *Kulturno-povijesne zbirke* je nazvan *Knjige, fotografije i dopisnice*, koji se najvećim dijelom čuva u muzejskom depou, zajedno s glazbalima i malom numizmatičkom zbirkom. Obuhvaća uglavnom hemerotečnu građu, koju je u prvoj polovici 20. stoljeća sabrao Đuro Nazor i tematski je podijelio na *Bračku bibliografsku zbirku*, *Zbirku Vladimira Nazora*, i *Građu za biografije bračkih kulturnih radnika*. Manji dio podzbirke *Knjige, fotografije i dopisnice* odnosi se na stare publikacije te privatnu arhivsku građu pojedinih bračkih obitelji. Legat Đure Nazora će se

organizirati kao zasebna zaokružena cjelina. S obzirom na činjenicu da je *Kulturno-povijesnu zbirku* potrebno u potpunosti reinventarizirati, planiramo dovršetak procesa inventarizacije *Bibliografske zbirke Đure Nazora* tijekom 2014. godine, dok je postupak prijave *Etnografske zbirke* za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra u tijeku.

6. STRUČNI RAD

6.5. Posudbe i davanje na uvid

Dana 20. lipnja 2013. predane su 63 fotografije u vlasništvu Muzeja otoka Brača u Škripu na posudbu Galeriji Povelja (Riva 10, 21413 Povelja, Brač) za potrebe postavljanja izložbe povodom svetkovine povaljskog zaštitnika sv. Ivana 24. lipnja 2013. godine, na temelju pismene zamolbe tajnika udruge „Galerija Povelja“ Stanka Vukovića, podnesene 24. svibnja 2013. godine. Fotografije iz fundusa Muzeja otoka Brača su kaširane na pločama od iverice dimenzija 49 cm x 40 cm, odnosno 40 cm x 49 cm, a odnose se na izložke s nekoliko izložbi organiziranih tijekom osamdesetih godina 20. stoljeća. Uključuju restaurirane i uvećane fotografije bračkih naselja s prijelaza iz 19. u 20. stoljeće s izložbe bračnog para Vanje Vodanović-Kukec i Aleksandra Kukec, naslovljene *Brač sa starih fotozapisa* postavljene povodom pete obljetnice osnutka Muzeja otoka Brača u Škripu 1984. godine. Ostale fotografije je snimio Aleksandar Kukec, od kojih su neke predstavljene u monografiji *Brač - sjećanja za budućnost*. Izložba je trajala do 5. srpnja 2013. godine.

6.8. Stručno usavršavanje

Kustosica Andrea Matoković je sudjelovala na radionici o vođenju primarne muzejske dokumentacije i utvrđivanju standarda sabranih muzejskih predmeta u okviru povijesnih i kulturno-povijesnih zbirki, održanoj u prostorijama Muzeja grada Splita 12. studenog 2013.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

- Tijekom ožujka i travnja 2013. djelatnici Centra za kulturu Brač pomagali su Noemie Longavesne iz Francuske, novinarki televizijskog kanala Arte, u pripremanju reportaže o Braču snimljene 8. svibnja 2013. za francuski dokumentarni film o krajolicima.
- Djelatnici Centra za kulturu Brač daju savjete učenicima osnovnih i srednjih škola pri rješavanju zadataka vezanih uz kulturnu prošlost zavičaja i pružaju stručnu pomoć studentima pri izradi seminarskih, završnih i diplomskih radova. Suraduju sa školskim profesorima u pripremanju materijala za izvođenje terenske nastave. Turističkim vodičima pružaju potrebne informacije o prošlosti i sadašnjosti otoka Brača.

6.13. Ostalo

U monografiji *Hrvatsko tradicijsko graditeljstvo* autora Zdravka Živkovića, tiskanoj 2013. godine, na str. 265. objavljena je fotografija zgrade Muzeja otoka Brača autora Borisa Kragića, u vlasništvu Muzeja te fotografija sklopa kuća u Gornjem Humcu, koju je u studenom 2012. snimila kustosica Andrea Matoković za potrebe spomenute publikacije.

Hrvatsko tradicijsko graditeljstvo = Croatian traditional architecture / Zdravko Živković ; [prijevod na engleski Graham McMaster ; autori fotografija Živko Bačić ... et al.]. Zagreb : Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, 2013.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

U studenom 2013. godine dovršeno je tiskanje slikovnice *Herkul na Braču* u izdanju Centra za kulturu Brač. U publikaciji su okupljeni likovni radovi sudionika muzejsko-edukativne akcije „Muzejske pričalice“, tj. učenika OŠ Pučišća, OŠ Selca, OŠ Bol te polaznika dječjeg vrtića i učenika područne škole iz Sutivana. Slikovnicu je uredila ravnateljica Centra za

kulturu Brač Jasna Damjanović, koja je napisala i uvod, a kustosica Andrea Matoković je autorica teksta priče o Herkulu koja prati dječje ilustracije i fotografije s „Muzejskih pričalica“ održanih u Muzeju otoka Brača. Slikovnica je tiskana uz potporu Ministarstva kulture RH.

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

- Omogućeno je organizirano vodstvo za građanstvo, prilagođeno dobnim skupinama i interesima posjetitelja. Vođeni smo idejom da bi muzej posjetiteljima trebao biti polazišna točka u upoznavanju povijesti, kulture i prirodnih osnova otoka Brača. Trudimo se kroz priču udahnuti život nijemim muzejskim predmetima i učiniti ih dijelovima slagalice, koja će dati cjelovitu sliku o najvećem dalmatinskom otoku. Ciljana publika nisu isključivo strani turisti, koji kroz razgovor o Braču žele saznati nešto više i o hrvatskoj povijesti općenito, nego i hrvatski građani, uključujući i same Bračane, koji žele osvježiti znanje o zavičaju. U vođenju nastojimo biti informativni i zanimljivi, jer nam je namjera educirati posjetitelje i istovremeno im priuštiti kvalitetnu zabavu. Kao i svake godine, muzej su su posjetili članovi različitih udruga, djelatnici kulturnih ustanova i organizacija s područja uprave te sudionici manifestacija koje su se održavale na Braču, kao što je npr. grupa posjetitelja koja je na brački ljetni karneval stigla iz daleke Bolivije. Strani novinari i predstavnici turističkih agencija kroz posebno organizirane šetnje muzejom i okolicom su imali priliku upoznati otok.

Posebna pažnja se posvećuje vođenju predškolskih i školskih grupa. Godine 2013. muzej su posjetile brojne organizirane skupine profesora i učenika hrvatskih osnovnih i srednjih škola, kao i sveučilišnih profesora i studenata na studijskom putovanju. Kroz muzej smo proveli 14 skupina učenika osnovnih škola iz Hrvatske, 1 skupinu iz Slovenije, 2 iz Rusije te 6 skupina hrvatskih srednjoškolaca.

- Učenici 1. razreda Opće gimnazije iz Supetra zajedno su s profesoricom Silvijom Sinovčić u suradnji s kustosicom Muzeja otoka Brača 27. svibnja 2013. godine održali terensku nastavu latinskoga jezika u Škripu.
- Početkom srpnja 2013. sudionici EU projekta nazvanog „Implementacija kulturne baštine u kurikule strukovnih škola kao faktor ekonomskog razvoja i zapošljivosti učenika okvira terenske nastave“ boravili su na Braču. U sklopu terenske nastave učenici Gospodarske škole Varaždin i Komercijalno-trgovačke škole Split posjetili su Muzej otoka Brača 4. srpnja 2013. godine.
- Dana 28. studenog 2013. muzej su posjetili studenti Građevinsko-arhitektonskog fakulteta iz Splita zajedno s dr. Katjom Marasović.

11.2. Predavanja

Kustosica Andrea Matoković je održala predavanje uz projekciju o sv. Jurju, zaštitniku Brača u Galeriji Rendić povodom obilježavanja Noći knjige 2013. koju je organizirala Narodna knjižnica Supetar 23. travnja te 3. srpnja 2013. godine, u istom prostoru, u sklopu programa „Supetarskog lita 2013.“.

11.4. Ostalo

18. muzejska edukativna akcija povodom Međunarodnog dana muzeja „Muzejske pričalice“

- Ovogodišnjoj muzejskoj edukativnoj akciji se po prvi put priključio i Muzej otoka Brača. Kao temu bračke muzejske pričalice izabrali smo mit o grčkom junaku Heraklu, kojeg su Rimljani nazivali Herkulom i čije su brojne reljefe ostavili i na našem otoku. Jedan od njih se krije u drevnom kamenolomu Rasohe iznad Splitske, na kraju tematske staze „Herkules“. Nekoliko reljefa s prikazom Herkula iz obližnjih rimskih kamenoloma izloženo je i u Muzeju otoka Brača.
- Kroz predavanja koja su održana u travnju i svibnju, kustosica Andrea Matoković upoznala je sudionike muzejskih pričalica s mitom o popularnom antičkom junaku. Mladi ljubitelji kulturne baštine su Herkulove pustolovine pretočili u maštovite likovne radove, koji su izloženi u Muzeju otoka Brača na završnoj svečanosti, u subotu, 1. lipnja 2013.

- U akciji „Muzejske pričalice“ sudjelovali su učenici Osnovne škole Bol u suradnji s Centrom za kulturu Bol, učenici Osnovne škole Selca u suradnji s mladim slikarom Tinom Vukovićem, učenici Osnovne škole Pučišća, učenici Područne škole Sutivan, predškolci iz Sutivana u suradnji s udrugom „Svijet kao cvijet“, a potporu akciji dala je i Turistička zajednica grada Supetra.
- Na završnoj svečanosti izvrsni pučki školari sa svojom učiteljicom Majom Ćapin izveli su lutkarsku predstavu o Herkulu, a brošku gončicu „Zoč su ženske zle“ nadahnuto je govorio učenik petog razreda iz Bola Frane Radić. Sudionici muzejskih pričalica u Škripu uživali su u ukusnim domaćim kolačima koje su i ovoga puta pripremile neumorne muzejske pomagačice - škripske gospođe, a pojela se i torta s likom Herkula.
- Izložba „Herkul na Braču“, u čijem postavljanju je pomogao Tino Vuković na stručnom osposobljavanju u Galeriji umjetnina „Branislav Dešković“, mogla se razgledati tijekom ljetnih mjeseci, a izloženi radovi su uvršteni u istoimenu slikovnicu tiskanu u studenom 2013. godine.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

- U nedjelju, 20. siječnja 2013. dio razgovora novinarke Hrvatskog radija Maje Martinec s voditeljicom Muzeja otoka Brača Andreom Matoković, snimljen u Škripu 21. rujna 2012. godine, emitiran je u emisiji Radio Splita
- Reprize spomenutog razgovora emitirane tijekom čitave 2013. godine na Prvom programu Hrvatskog radija
- Noć muzeja 2013.
 - U utorak, 22. siječnja 2013. reklamni spot za Noć muzeja u Muzeju otoka Brača u Škripu snimljen u studiju Radio Brača u Supetru (dvije verzije: kraća i duža, s navedenim organizatorima, sudionicima i sponzorima)

- U petak, 25. siječnja 2013. u 10 : 05 reklamni spot za Noć muzeja u Muzeju otoka Brača u Škripu emitiran u eteru Radio Splita
- U petak, 25. siječnja 2013. u 10 : 30 snimljen razgovor uživo s ravnateljicom Centra za kulturu Brač Jasnom Damjanović i kustosicom Muzeja otoka Brača Andreom Matoković u studiju Radio Brača u Supetru
- „Nonotova didovina“, prilog novinarki Ivane Šilović snimljen u travnju 2013. emitiran je u emisiji „Dobro jutro, Hrvatska“, na Prvom programu HTV-a u 08 : 30, u srijedu 15. svibnja 2013.
<http://djh.hrt.hr/propustili-ste-pogledajte/7970-nonotova-didovina-skrip>
<http://www.youtube.com/watch?v=dxhZgV-0Nzc>
- Muzejske pričalice 2013.
 - Razgovor s kustosicom – najava događanja u Muzeju otoka Brača u Škripu za Mrežu TV na konferenciji za novinare u Muzeju grada Splita 17. travnja 2013.
 - U subotu, 1. lipnja 2013., u 12:15 javljanje uživo sudionika Muzejskih pričalica i kustosice Muzeja otoka Brača u programu Radio Splita
- U nedjelju, 7. srpnja 2013. u emisiji „Nedjeljni akvarel“ Radio Splita emitiran je razgovor snimljen 5. srpnja 2013. prigodom otvorenja uljarske zbirke, *Muzeja uja* obitelji Cukrov u Škripu
- Festival čakavske riči 31. kolovoza 2013.
 - Dana 31. kolovoza snimljen je razgovor s kustosicom za Mrežu TV, emitiran 3. i 4. rujna 2013.
 - Dana 19. rujna 2013. gostovanje kustosice u emisiji „Čakalica“ Mreže TV u studiju Televizije Dalmacije u Splitu, emitirane 28. rujna 2013. u 17:30 i reprizirane 29. rujna 2013. u 10:45
- U subotu, 26. listopada 2013. u 9:00 emitiran je razgovor s kustosicom Muzeja otoka Brača, snimljen 17. listopada 2013., u emisiji Radio Splita „Baština“ urednice Ivone Jakić
- Godišnja nagrada Hrvatskog muzejskog društva
 - U utorak, 10. prosinca 2013. u 13:48 emitiran je razgovor uživo s ravnateljicom Centra za kulturu Brač Jasnom Damjanović u programu Radio Splita
 - U utorak, 10. prosinca 2013. snimljen razgovor s ravnateljicom Centra za kulturu Brač Jasnom Damjanović i kustosicom Muzeja otoka Brača Andreom Matoković za Hrvatski radio

- U petak, 13. prosinca 2013. u 11:45 emitiran je razgovor s ravnateljicom Centra za kulturu Brač Jasnom Damjanović u programu Radio Dalmacije
- U nedjelju, 15. prosinca 2013. u 12:30 objavljena je vijest o nagradi Muzeju otoka Brača za „Večer bračke škrtosti“ u emisiji „Nedjeljni akvarel“ Radio Splita
- Prilog u emisiji „Vijesti iz kulture“ na Prvom programu HTV-a 10. prosinca 2013.

Ostali mediji

- Kronika Splitsko-dalmatinske županije, siječanj 2013., publikacija

Noć muzeja 2013.

Parić, Jasmina. U 100 gradova otvaraju se vrata dvije stotine muzeja // Slobodna Dalmacija (Split, 25. 1. 2013.), str. 37-38.

<http://braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/14402-noc-muzeja.html>

<http://www.dalmacijanews.com/Magazin/View/tabid/75/ID/110080/Kako-se-zivilo-i-trajtovalo-na-Brocu.aspx>

<http://www.slobodnadalmacija.hr/Kultura/tabid/81/articleType/ArticleView/articleId/200444/Default.aspx>

<http://www.facebook.com/pages/wwwbraconlinecomhr/12843205999>

<http://braconline.blogspot.com/>

<http://braconline.blogspot.com/2013/01/noc-muzeja-skrip-i-nerezisca.html>

<http://www.boljani.info/ld>

<http://www.dalmacijanews.com/Magazin/View/tabid/75/ID/110357/Slatka-noc-u-Skripu-Uzivanje-u-tradicionalnim-brackim-delicijama-FOTO.aspx>

<http://www.os-vnazora-postira.skole.hr/noci-muzeja-skrip-2013/>

<http://braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/14412-noc-muzeja-na-bracu.html>

<http://www.facebook.com/media/set/?set=a.10151450919391000.555978.12843205999&type=1>

<https://hr-hr.facebook.com/pages/Udruga-Hrapo%C4%87u%C5%A1a/390328177662406>

<https://hr->

<hr.facebook.com/photo.php?fbid=246951402104459&set=a.246951078771158.65331.100003688021667&type=1&theater>

Noć knjige 2013. , Narodna knjižnica Supetar

<http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/14610-noc-knjige-u-supetarskoj-knjiznici-2.html>

Muzejske pričalice 2013.

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.10151702242441000.1073741874.12843205999&type=3&uploaded=13>

<http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/14724-muzejske-pricalice2.html>

<http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/14461-muzejske-pricalice.html>

http://os-pucisca.skole.hr/?news_id=63

<http://www.dalmacijanews.com/Biznis/View/tabid/73/ID/120453/Herkul-na-Bracu-do-kraja-lipnja-FOTO.aspx>

Terenska nastava latinskog jezika u Škripu

http://ss-brac-supetar.skole.hr/?news_hk=1&news_id=203&mshow=987#mod_news

Izložba fotografija iz fundusa Muzeja otoka Brača u Povljima 22. lipnja - 5. srpnja 2013.

<http://www.touristboard-selca.com/datoteke/PoLiKultura-ljeto-2013.pdf>

Predavanje o sv. Jurju u Narodnoj knjižnici Supetar 3. srpnja 2013.

http://www.knjiznicasupetar.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=140:predavanje-svjuraj&catid=2:vijesti&Itemid=6

Projekt EU: Implementacija kulturne baštine u kurikule strukovnih škola kao faktor ekonomskog razvoja i zapošljivosti učenika 4. 7. 2013. – učenici Gospodarske škole iz Varaždina i Komercijalno-trgovačke škole iz Splita

http://ss-gospodarska-vz.skole.hr/?news_hk=1&news_id=547&mshow=797#mod_news

Festival čakavske riči 31. kolovoza 2013.

<http://mreza.tv/festival-cakavske-rici-na-bracu/>

<http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/14953-4-festival-cakavske-rici2.html>

http://www.knjiznicasupetar.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=152:qtedef-pulieliq-2013&catid=2:vijesti&Itemid=6

<http://www.dalmacijanews.com/Magazin/View/tabid/75/ID/127361/Festival-cakavske-rici-Stjepan-Stefe-Puliselic-na-Bracu-FOTO.aspx>

Mjesec hrvatske knjige u Narodnoj knjižnici Supetar

http://www.knjiznicasupetar.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=156:aroban-svijet-knjige&catid=2:vijesti&Itemid=6

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10152018365306000&set=p.10152018365306000&type=1&theater>

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10152018337626000&set=pb.12843205999.-2207520000.1391515869.&type=3&theater>

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10152018337626000&set=pb.12843205999.-2207520000.1391515869.&type=3&theater>

Godišnja nagrada Hrvatskog muzejskog društva

Koharević, Ojdana. Nagrađena „Večer bračke škrтости“ // Slobodna Dalmacija (petak, 20. 12. 2013.), str. 24.

<http://radio.hrt.hr/clanak/nagrada-muzeju-otoka-braca-u-skripu/32935/>

<http://braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/15135-nagraden-muzej-u-skripu.html>

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.10152126463181000.1073741966.12843205999&type=1>

<https://hr-hr.facebook.com/pages/wwwbraconlinecomhr/12843205999>

<http://www.dalmacijanews.com/Magazin/View/tabid/75/ID/134606/Muzej-otoka-Braca-u-Skripu-dobitnik-godisnje-nagrade-Hrvatskog-muzejskog-drustva.aspx>

<https://hr-hr.facebook.com/tzgsupetar>

<https://hr-hr.facebook.com/pages/Ivana-Markovi%C4%87-gradona%C4%8Delnica-Grada-Supetra/477909625615631>

<http://www.culturenet.hr/default.aspx?id=56569>

<http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=9714>

<http://akademija-art.hr/hr/scena/23718-uz-urucenje-nagrade-za-zivotno-djelo-hmd-a-slavku-sterku>

<http://regionalexpress.hr/site/more/nagrada-izlozhbi-ki-sit-ki-lachan/>

<http://www.mojotokvis.com/skoji/item/790-muzej-otoka-braca-u-skripu-dobitnik-godisnje-nagrade-hrvatskog-muzejskog-drustva>

<http://landlopers.com/2013/07/28/brac/>

<http://www.directline-holidays.co.uk/blog/3-days-on-the-island-of-brac-croatia/>

12.7. Ostalo

Noć muzeja 2013.

- U Muzeju otoka Brača u Škripu već se treću godinu za redom organizira zanimljiv program u sklopu manifestacije Noć muzeja koju organizira Hrvatsko muzejsko društvo u cilju popularizacije muzeja u Hrvatskoj. Nakon iznimno uspješne „Vilinske noći“ i „Noći broške škrtosti“ i ovogodišnji je program pod nazivom „Kako se živilo i trajtovalo na Broču“ privukao iznimnu pažnju publike. Više od 400 posjetitelja tog je 25. siječnja uživalo u muzejskoj dobrodošlici koju su uz organizatore Centar za kulturu Brač, TZ Grada Supetra i Narodnu knjižnicu Supetar pripremili Udruga Hrapoćuša, Osnovna škola Pučišća, Osnovna škola Vladimira Nazora Postira i Centar za kulturu općine Bol.
- Noć muzeja 2013. bila je, dakle, posvećena bračkom *trajtamentu*. Spomenuti dijalektalni izraz označava niz postupaka kojima domaćin izražava gostoprimstvo prema posjetiteljima, kako prema prijateljima i poznanicima, tako i prema potpunim strancima. Značenje je objašnjeno u tekstu pozivnice, koji je, kao jezična poslastica, preveden i objavljen na pučiškom dijalektu. Donosimo obje inačice:

„Kako se živilo i trajtovalo na Broču

Život na otocima nikad nije bio lagodan. Međutim, čak i u posvemašnjoj oskudici otočani nikad nisu propuštali ukazati čast svojim gostima, podastirući pred njih ono što im se u tom trenutku nalazilo pri ruci. Stoga smo i mi, u ovom novom razdoblju ekonomske krize, odlučili prirediti mali „trajtament“ za sve one koji će nas počastiti svojim posjetom u hladnoj siječanjskoj noći. Uz zvuke klapskog pjevanja naši će gosti moći uživati u razgledavanju našeg stalnog postava, prigodnoj izložbi, igrokazima broške dice, te u malim, ali ukusnim zalogajima tradicionalnih bračkih slastica, kao što su hrapoćuša, broška torta, medujoci, bolski cviti... Dobro nan došli!

Život na škojima nikal ni bi lak. Ma u svakon nevoji i siromaštvu judi sa škoja rišpetali su svakoga ko bi nin duošo u vižite. Iznili bidu na stuol sve ča su u kući imali i sve ča su apožito za trajtat jude i za take prigode čuvali. Bila je u svakon kući jelna škancija, jedon kantun u skrinji u koju se nikor ol fameje ni smi taknut, njonka da mu

je bilo za dušu skupit. Dica su muogla gledot i oblznivot se koliko hi je voja. Nisu se žardovali u ti sveti kantun dirnut. Za goste je uvik vajalo jemat. Tako smo i mi za svoje noćasnje goste, neka je kriza posvud, parićali moli trajtamenat. Neka – i vi ste nos trajtali svojon vižiton ove studene noći! Trajtat će vas i klapa svojon pismom, a uz te lipe zvuke ošervojte se od našega stalnega muzejskega postava, pogledojte i poslušojte dicu, raspoštojte slike. A onda se bome poslodte našin starinskih delicijima:hrapaćušon, broškon torton, medujocima, bolskin cvitima... Dobro nad došli i uslast van bilo!“

- U Noći muzeja 2013. čuvenu tortu hrapoćušu, zaštićeno kulturno dobro RH, pripremila je gospođa Barbara Matulić i članovi Udruge „Hrapoćuša“ iz Dola, koji su kroz prigodnu izložbu predstavili povijest najpoznatije bračke slastice. Bolske cvite - mirisne kolače koji su u prošlosti ukrašavali svadbene stolove, pripremila je i predstavila gospođa Fani Katić, a članice ženske klape „Užonca“ iz Bola počastile su posjetitelje svojom pjesmom i ušeceranim mendulama. Profesorice Sanja Nejašmić i Darija Šantić dovele su djecu iz školske slastičarske zadruge Podježice osnovne škole Postira koja su pripremila još jednu starinsku deliciju – brošku tortu. Puna tri sata njezinu je pripremu nadgledao učenik sedmog razreda Ivo Matulić, a bila je – za prste polizat. Sa stolova su brzo nestajali i slasni medujoci u obliku pučiških kula - rad djece iz osnovne škole Pučišća. Najmlađi učenici ove škole svojim su svojim uprizorenjem života i običaja iz prošlosti otoka Brača oduševili sve prisutne i „začinili“ ovu slatku večer. Svoju su tradicionalnu gostoljubivost i u ovoj Noći muzeja pokazale škripske žene koje su pripremile raznovrsne domaće kolače, a zahvaljujući sponzorima pekari eM-Ka Split, Agroturizmu Ranjak i općini Nerežišća posjetitelji su mogli uživati i u soparniku, ugrijati se sokom od kadulje, čajevima, prošekom i rakijom od ljekovitih trava.
- Osim ženske klape „Užonca“, u glazbenom dijelu programa nastupile su i dvije muške klape: „Vala“ iz Supetra i „Mrduja“ iz Milne. Zainteresirani posjetitelji mogli su razgledati stalni postav uz stručno vodstvo kustosice. U Noći muzeja 2013. Muzej otoka Brača je posjetilo više od 400 osoba. U ovu se manifestaciju, po prvi put, uz stručnu i organizacijsku pomoć Centra za kulturu Brač uključila i nedavno otvorena Galerija „Nerežišća“ s izložbom crteža i skulptura *Crtač u kiparu* Janeza Pirnata-Nejašmića. Bila je to prigoda za razgovor s autorom koji je osobno poželio dobrodošlicu brojnim posjetiteljima.

Festival čakavske riči, 31. kolovoza 2013.

- Posljednjeg vikenda u kolovozu 2013. na pozornici uz zgradu Muzeja otoka Brača u Škripu održan je 3. Festival čakavske riči posvećen bračkom čakavskom pjesniku Stjepanu Pulišeliću, rodom iz Škripa. Pred nekoliko stotina posjetitelja predstavljeno je novo izdanje njegove najpoznatije zbirke pjesama *Glos sa škrop* u povodu 40. obljetnice njezina prvog izdanja. Izdavač je Zaklada „Otok Brač – negdje između mora i zvijezda“, a urednik ovog dopunjenog izdanja je Robi Barilla.
- Festival čakavske riči u Muzeju otoka Brača organizirali su Zaklada „Otok Brač – negdje između mora i zvijezda“, Turistička zajednica grada Supetra, Centar za kulturu Brač i Narodna knjižnica u Supetru pod pokroviteljstvom Splitsko-dalmatinske županije, grada Supetra i Turističke zajednice grada Supetra. Pulišelićeve stihove kazivali su brački recitatori, od kojih su neki i sami pjesnici: Maja Martinić, Sani Dragičević, Magda Marinković, Barbara Parunov, Jozo Omerović, Joško Nigoević, Magdalena Senjković, Vesna Martinić, Olga Vladilo i Zorica Juričević. U programu su sudjelovali i klapa Mrduja, amatersko kazalište Bracera iz Supetra, mladi glazbenici Gina Damjanović i Danijel Curić te Hari Rončević. O pjesničkoj zbirci govorili su akademik Petar Šimunović i dr. Lucija Puljak koji su kao pravi znalci svoga zavičajnoga govora napravili lekturu i korekturu njezina reizdanja. I danas, upravo kao i prije 40 godina, ljubav prema Braču u stihovima Stjepana Pulišelića jednako je svježja, a mnogi su upravo u njegovim pjesmama iznova otkrili ljubav prema svome škoju. Mnogi su i ove pjesničke večeri u Škripu, u barba Štefinim stihovima prepoznali dijelove svoga života i življenja svojih „bračkih fameji“. Stjepan Pulišelić izdao je 14 knjiga čakavske poezije i proze, u svojim je pjesmama opisivao bračkoga običnog čovjeka, govorio je o težacima i motikama, tovarima i berbi drva, opjevao ribare i marangune, kamenare i turiste.
- Akademik Šimunović kazao je kako je knjiga *Glos sa škrop* Stjepana Pulišelića otvorila oči mnogim čakavcima te da je izrazito sretan što poezija ovog najopsežnijeg, antologijskog čakavskog pjesnika i danas živi u puku. Dr. Lucija Puljak iskazala je svoje veliko zadovoljstvo reprintom ove knjige kazavši kako je to zapravo čin ljubavi svih Bračana prema Braču. „*Brač treba voljeti i tako da se čuva i štiti njegov jezik, a ova je zbirka prava riznica bračkih riči i bračkoga života*“ - kazala je Puljak.
- Pjesničkoj večeri u Škripu nazočili su i članovi pjesnikove obitelji, izaslanica župana i vijećnica Splitsko dalmatinske županije Danica Baričević, gradonačelnica Supetra Ivana

Marković, predstojnik Ureda državne uprave u SDŽ-u Veljan Radojković te saborski zastupnik s Brača Joško Baloević. Pokrovitelji Festivala čakavske riči bili su Splitsko – dalmatinska županija, Grad Supetar i Turistička zajednica Grada Supetra, a vrijedne škripske žene svoju su dobrodošlicu iskazale domaćim kolačima kojima su ispratile mnogobrojne posjetitelje ove predivne večeri u Škripu.

Mjesec hrvatske knjige – suradnja s Narodnom knjižnicom iz Supetra

- Dana 30. listopada 2013. kustosica muzeja se uključila u događanja u *Mjesecu hrvatske knjige* u Narodnoj knjižnici u Supetru, s kojom Muzej otoka Brača uspješno surađuje, uvodeći supetarske prvaše u svijet knjige prigodnim čitanjem „Ivice i Marice“ u godini Grimma.

Nazorovi dani

- Centar za kulturu Brač i ove se godine kroz Nacionalni odbor i Organizacijski odbor aktivno uključio u organizaciju kulturno prosvjetne manifestacije „Nazorovi dani“. Pod visokim pokroviteljstvom Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora 24. i 25. svibnja održani su 18. po redu „Nazorovi dani“ u Postirima. Tema ovogodišnjih Dana bila je „Godina velikih obljetnica“ - 100. godišnjica rođenja I. G. Kovačića, Ranka Marinkovića i Viktora Vide.

Noć hrapoćuše

- U slikovitom mjestu Dol na otoku Braču u organizaciji udruge „Hrapoćuša“, Turističke zajednice „Postira“ i Centra za kulturu Brač 16. kolovoza 2013. održala se četvrta po redu „Noć hrapoćuše“. Proslava je to kojom se promovira ova autohtona slastica koja je uvrštena na listu nematerijalne kulturne baštine Republike Hrvatske. U sklopu „Noći hrapoćuše“ premijerno je prikazan dokumentarni film koscenaristice i urednice Ljiljane Šišmanović „Hrapoćuša i vitalac“ snimljen u produkciji HRT-a. Priča je to o slastici koja je, uz već zaštićeni brački vitalac, druga gastronomska tradicija otoka priznata kao jedinstveno tradicijsko i kulturno dobro. „*Dokumentarni film o hrapoćuši i vitalcu priča je o umijeću pripravljanja dvaju tradicijskih jela s otoka Brača – dolske torte hrapoćuše i jela od janjećih iznutrica – vitalca, ali i priča o predivnom podneblju koje je oblikovalo mentalitet ljudi i njegovu gastronomsku ponudu.*“ kazala je Ljiljana Šišmanović. Posjetitelji su se upoznali s tradicijom

pripremanja ove dolske torte jedinstvene po svom hrapavom i rustikalnom izgledu, a koja je dobila naziv po lokalnom kamenu na koji neodoljivo podsjeća. Priprema ove slastice kao i bračkoga vitalca bila je i temom izložbe postavljene u špiljama na kojima su temeljene dolske kuće. Svaki posjetitelj imao je priliku i kušati komadić hrapoćuše i vitalca – zaštićenih kulturnih dobara Republike Hrvatske. Posjetitelji „Noći hrapoćuše“ mogli su posjetiti i upravo restauriranu i obnovljenu crkvica sv. Petra iz 11. stoljeća sa zvonom iz 14. stojeća, najstarijim sačuvanim zvonom na Braču. Prilozi o ovom događaju emitirani su, između ostalog i u Dnevniku HTV-a 17. kolovoza 2013. i emisiji „Hrvatska uživo“ 19. kolovoza 2013.

Dani europske baštine

- Od 1995. godine, Hrvatska zajedno sa više od pedeset zemalja Europe obilježava „Dane europske baštine“ čiji je smisao promocija nacionalne i europske baštine te povezivanje europskih zemalja putem kulturno-povijesnih vrijednosti kao zajedničkoga kulturnog nasljeđa. U sklopu ove manifestacije koja se u Hrvatskoj ove godine održava od 20. rujna do 5. listopada, u organizaciji Konzervatorskog odjela u Splitu i Etnografskog muzeja, u suradnji s Centrom za kulturu Brač, u splitskom Etnografskom muzeju 30. rujna 2013. prezentirana je nematerijalna kulturna baština otoka Brača - vitalac, tradicijsko jelo od janjećih iznutrica i dolska torta hrapoćuša. Uz prigodnu izložbu na temu pripreme ovih bračkih baštinskih delicija, na prezentaciji su sudjelovali Hrvoje Vuletić iz Konzervatorskog odjela u Splitu, ravnateljica Centra za kulturu Brač Jasna Damjanović, predsjednik Udruge „Hrapoćuša“ Jerko Gospodnetić i direktor Turističke zajednice Postira Ivo Matulić. Prikazan je i dokumentarni film *Hrapoćuša i vitalac* scenaristice Ljiljane Šišmanović i redatelja Davora Borića, snimljen u produkciji HTV-a. Priča je to o umijeću pripravljanja dvaju tradicijskih jela s otoka Brača, ali i priča o predivnom podneblju koje je oblikovalo mentalitet ljudi što su svojim djelovanjem oplemenili svakodnevicu i zaslužili da se spomenuta umijeća uvrste na listu zaštićenih kulturnih dobara Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Dolke čiste orahe, mute jaja i šećer i variraju recept za ovu svečanu tortu nazvanu kao i kamen od kojega su u Dolu gradili suhozide i kuće - hrapoćuša, a Doljani se, pekući rakiju i pripremajući ražanj s janjećim delicijama, smiju na vlastiti račun - pričajući viceve o škrtosti Bračana i otkrivajući predivni mikrosvijet života vrijednih ljudi u malom otočkom mjestu. Premijera ovoga filma bila je na Prvom programu HTV-a u

petak 4. listopada u 15.45 sati. Za posjetitelje prezentacije u Etnografskom muzeju bila je ovo izvrsna prigoda za upoznavanje s kulturnom baštinom Dola i otoka Brača.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Individualni posjetitelji

- Individualni posjetitelji su osobe koji samostalno, bez posredovanja velikih turističkih agencija organiziraju posjet muzeju. Neki od ovih posjetitelja dolaze u skupinama na čelu s vodičem, ali kako ulaz plaćaju gotovinom, slobodni su prihvatiti ili odbiti ponuđeno razgledavanje muzeja. Ponekad se radi i o slučajnim posjetiteljima Škripa kod kojih je uvodna riječ o muzeju potaknula znatiželju i navela ih na odluku da saznaju nešto više o njegovom fundusu.

Vaučeri

- Skupinama stranih turista smještenima u bračkim hotelima posjet muzeju unaprijed organiziraju i naknadno plaćaju velike turističke agencije, kao što su Perfecta Travel, Atlas i Elite. U 2013. godini Muzej otoka Brača su posjetile 253 organizirane skupine putem vaučera.

Ukupan broj posjetitelja

- Muzej otoka Brača je posjetilo 12658 odraslih osoba, 1693 djece i 862 povlaštena posjetitelja za koje se ne naplaćuju ulaznice. U muzeju je do kraja 2013. godine bilo ukupno 15213 posjetitelja.

Tablica. Evidencija posjetitelja u 2013. g.

15. FINANCIJE

15.2. Investicije

- Bruto vrijednost radova na sanaciji jednog dijela krovišta zgrade Muzeja otoka Brača u Škripu iznosila je 86.162,50 kuna, a radove je financiralo Ministarstvo kulture RH.
- Ugovoreni su restauratorsko-konzervatorski radovi na Portretu Olge Florio autora Ivana Rendića iz fundusa Muzeja otoka Brača u ukupnoj, a izvori financiranja su Grad Supetar i Centar za kulturu Brač.
- Program izložbe i tiskanja slikovnice *Herkul na Braču* u iznosu od 20.000,00 kuna financirali su Ministarstvo kulture RH i Centar za kulturu Brač.

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

Godišnja nagrada Hrvatskog muzejskog društva

- Nagradu Hrvatskog muzejskog društva za muzejsku akciju u 2012. godini dodijeljenu Muzeju otoka Brača u Škripu primila je na svečanosti u zagrebačkom Muzeju Mimara, održanoj 10. prosinca 2013., ravnateljica Centra za kulturu Brač Jasna Damjanović. Godišnja nagrada za objavljena, izložena ili na drugi način javno prezentirana ostvarenja muzejske struke u protekloj kalendarskoj godini dodijeljena je u pet kategorija, a Muzej otoka Brača u Škripu u sklopu županijske ustanove Centra za kulturu Brač dobio je nagradu za muzejsku akciju - Noć muzeja pod nazivom „Večer bračke škrтости“.
- U obrazloženju ocjenjivačkog suda stoji kako se Muzej otoka Brača u Škripu u Noći muzeja 2012. pod nazivom „Večer bračke škrтости“ iznimno uspješno povezoao sa lokalnom zajednicom i izašao izvan svojih okvira u okruženje u kojem žive njegovi posjetitelji te senzibilizirao lokalnu zajednicu spram muzeja istovremeno pokazujući

čime rezultira povezivanje baštinskih ustanova (muzej - turistička zajednica - knjižnica - škole).

- Ravnateljica Damjanović istaknula je kako je ova nagrada dodijeljena ne samo zaposlenicima muzeja već i svim stanovnicima mjesta Škrip, a ima ih oko sto pedeset i svi rado sudjeluju u svim muzejskim akcijama pa tako i u toj nagrađenoj „Večeri bračke škrтости“ koju su uz muzej organizirali iznimni podupiratelji muzeja - TZ Grada Supetra i Narodna knjižnica Supetar. Prisjetimo se, u Noći muzeja 2012. sudjelovalo je i mnoštvo Bračana iz ostalih mjesta - učenici osnovne škole iz Pučišća, amatersko kazalište iz Supetra, klapa Morbin iz Donjega Humca, klapa učenika klesarske škole iz Pučišća, dr. sc. Lucija Puljak, generalni vikar Hvarsko-bračko-viške biskupije msgr. Stanko Jerčić, brački kroničar Joško Nigoević i mnogi drugi pripovjedači i humoristi. Priređena je i posebna glazbena poslastica - premijerno je, devedeset godina nakon nastanka, u Muzeju otoka Brača izvedena šaljiva pjesma „Šta je žena“ bračkog skladatelja Ivana Dominisa na temu poznatu iz bračkih *gončica* – o vražjoj ženskoj naravi. Poseban naglasak izložbe postavljene u muzeju bile su anegdote o dvojici Rendića. Ivan Rendić, poznat kao vrhunski kipar, vjerojatno je bio i najveći šaljivac među hrvatskim umjetnicima, a i njegov je sin slikar Dunav Rendić naslijedio taj osebujan smisao za humor. Nisu zaobiđene ni šale iz „Male antologije bračkih viceva“ legendarnog dvojca Joze i Frone. Kako je muzej mjesto susreta prošlosti i sadašnjosti, posjetitelji su imali mogućnost postati sukreatori izložbe - na izložbenim panoima bilježili su svoje šale o bračkoj škrтости.
- Posjetitelji su imali priliku upoznati se i sa značenjem pojma „brački metar“ u radionici koju je vodio Edo Glasinović. On je iskrcao drva u mauzolej koji se nalazi u sklopu muzeja i učio posjetitelje kako se slaže taj jedinstveni „brački metar drvih“ - na metar puta metar puta šezdeset centimetara. Iako je ulaz u muzeje te noći bio besplatan, posjetitelji škripskog muzeja ipak su dobili uputu kako je kao ulaznicu potrebno donijeti jedni „biju“ (cjepanicu) i baciti je u oganj na Petanovića gumnu u blizini muzeja kako bi se ugrijali. Svi su posjetitelji te večeri sudjelovali u razotkrivanju pozadine mita o škrтости Bračana i svi se zajedno od srca nasmijali. I zaista - nije se škrtarilo na dobrome humoru!
- *„Zaista nas veseli ova nagrada struke i obvezuje u nastojanjima da muzej i nadalje bude poticaj za kulturni ali i turistički i gospodarski razvoj naše otočne zajednice. U prilog tome govori i činjenica da je brački zavičajni muzej ove godine posjetilo preko*

15 tisuća posjetitelja“ - kazala je Damjanović zahvalivši se svim suradnicima, a osobito kustosici muzeja Andrei Matoković. Direktor TZ Grada Supetra Ive Cvitanić istaknuo je iznimno dobru suradnju s Centrom za kulturu Brač koji svojim predanim radom, visokom razinom profesionalnosti i iznimnom kreativnošću zaposlenika značajno doprinosi očuvanju kulturno-povijesne baštine otoka Brača osobito u funkciji razvoja turizma.